Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan 2012-nji ýylyň 6-njy martynda 633 san bilen bellige alyndy

Türkmenistanyň Maliýe ministriniň 2012-nji ýylyň 8-nji fewralyndaky № 12-Ö buýrugy bilen tassyklandy

Täjirçilik kärhanalary üçin maliýe hasabatlylygynyň milli standarty 23

„KÄRENDE“

Mazmuny **Bölümleriň №**

Umumy düzgünler 1-4
Kesgitlemeler 5
Kärendäni topara bölmek 6-12
Maliýe kärendesini hasaba almak 13-20
Amal kärendesini hasaba almak 21-27
Gaýdymlaýyn kärende arkaly ýerlemek amaly 28-30
Kärendeçiniň maliýe hasabatlylygyna degişli açylmalar 31-32
Kärendä berijiniň maliýe hasabatlylygyna degişli açylmalar 33-34
Güýje girýän senesi 35

UMUMY DÜZGÜNLER

1. Şu standartyň maksady kärendeçiler we kärendä berijiler üçin kärende şertnamalary babatynda degerli hasaba alnyşy we açylmaga degişli maglumatyň düzümini kesgitlemekden ybaratdyr.

2. Şu standart ähli kärende şertnamalaryny hasaba almak üçin ulanylýar, şular muňa girmeýär:

a) gazylyp alynýan peýdaly magdanlary, nebiti, tebigy gazy we şoňa meňzeş täzeden dikeldilmeýän serişdeleri gözlemäge ýa-da peýdalanmaga degişli kärende şertnamalary;

b) meselesi kinofilmler, wideoýazgylar, sahna eserleri, golýazmalar, patentler we awtorlyk hukuklary ýaly obýektler bolup duran ygtyýarnama ylalaşyklary.

3. Şu standart :

a) hasaba alyş maýa goýum emlägi hökmünde görkezilýän ("Maýa goýum emlägi" MHMS-na seret), kärendeçileriň eýeçiliginde bolýan gozgalmaýan emläge;

b) amal kärendesi şertnamalary boýunça ("Maýa goýum emlägi" MHMS-na seret) kärendä berijiler tarapyndan berlen maýa goýum emlägine;

ç) maliýe kärendesi şertnamasy boýunça ("Oba hojalyk" MHMS-na seret), kärendeçileriň eýeliginde bolýan biologik aktiwlere;

d) amal kärendesi şertnamasy boýunça ("Oba hojalyk" MHMS-na seret), kärendä berijiler tarapyndan berlen biologik aktiwlere baha bermegiň binýady hökmünde ulanylmaýar.

4. Şu standart şular ýaly aktiwleriň ulanylmagynyň kärendä berijiden bu aktiwlere tehniki taýdan hyzmat etmek bilen baglanyşykly ep-esli hyzmatlaryň edilmegini talap edip biljekdigine garamazdan, aktiwleri peýdalanmaga bolan hukugyň berilmegini göz öňünde tutýan şertnamalar babatynda ulanylýar. Şu standart aktiwleri peýdalanmaga bolan hukugyň şertnamanyň bir tarapy bolup durýan tarapdan beýleki tarapa geçmegini göz öňünde tutmaýan hyzmat etmek hakynda ylalaşyklar babatynda ulanylmaýar.

KESGITLEMELER

5. Şu standartda şu adalgalar görkezilen manylarynda peýdalanylýar:

Kärende – şertnama, oňa laýyklykda kärendä beriji kärendeçä tölegiň ýa-da birnäçä tölegleriň ýerine ylalaşylan döwrüň dowamynda aktiwi peýdalanmaga bolan hukugy berýär.

Maliýe kärendesi – aktiwe eýelik etmek bilen baglanyşykly ähli töwekgelçilikleri we peýdalary bermegi göz öňünde tutýan kärende. Ahyr netijede eýeçilik hukugy berlip hem, berilmän hem biler.

Amal kärendesi – maliýe kärendesinden tapawutlanýan kärende.

Möhletinden öň bes etmek hukugy bolmadyk kärende – bu möhletinden öň bes edilmegi diňe aşakdaky ýagdaýlarda mümkin bolan kärendedir:

a) hojalyk işiniň ähtimallygy pes bolan haýsydyr bir şertli ýagdaýy ýüze çykanda;

b) kärendä berijiniň razylygy bilen;

ç) eger kärendä beriji şol bir kärendeçi bilen meselesi şol bir aktiw ýa-da ekwiwalent aktiw bolup duran täze kärende şertnamasyny baglaşýan bolsa; ýa-da

d) kärendeçi tarapyndan kärende gatnaşyklarynyň başlanýan senesinde kärendäniň dowam etjekdigini kepillendirýär diýip esasly hasap etmäge mümkinçilik berýän goşmaça pul möçberi tölenen ýadaýynda.

Kärende gatnaşyklarynyň başlanýan senesi – şu iki senäniň has irkisi: kärende şertnamasynyň baglaşylan senesi we taraplaryň esasy kärende şertleri babatynda borçnamalary kabul eden senesi. Şol senedäki ýagdaýa görä:

a) kärende amal ýa-da maliýe kärendesi hökmünde kesgitlenýär;

b) maliýe kärendesi ýagdaýynda kärendäniň başlanýan senesindäki ýagdaýa görä ykrar edilmäge degişli pul möçberi kesgitlenilýär.

Iň pes kärende tölegleri – kärende möhletiniň dowamynda kärendeçiden talap edilýän ýa-da talap edilip bilinjek tölegler, şertli kärende tölegi, kärendä beriji tarapyndan tölenýän we oňa öwezi dolunýan (gaýtarylyp berilýän) hyzmatlar we salgyt tölegleri boýunça pul möçberleri muňa girmeýär. Emma, eger kärendeçiniň bu hukugyň amala aşyrylýan senesinde adalatly gymmatyndan ep-esli pes bolar diýlip garaşylýan baha boýunça aktiwi satyn almaga hukugy bolsa, kärendäniň

kabul edilýän senesinde bolsa bu hukugyň amala aşyryljakdygyna esasly ynam bar bolsa, onda iň pes kärende tölegleri kärende möhletiniň dowamynda ýokarda ýatlanylan satyn almak üçin hukugyň çak edilýän, amala aşyrylýan senesine çenli tölenmäge degişli iň pes töleglerden we ony ýerlemek üçin zerur bolan tölegden ybaratdyr.

Kärendä goýulýan jemi maýa goýumlary – bu maliýe kärendesi ýagdaýynda kärendä beriji tarapyndan alynýan iň pes kärende tölegleriniň jemidir.

Kärendä goýulýan arassa maýa goýumlary kärende şertnamasynda göz öňünde tutulan göterim möçberi boýunça diskontirlenen, kärendä goýlan jemi maýa goýumlaryndan ybaratdyr.

Alynmadyk maliýe girdejisi – bu kärendä goýlan jemi maýa goýumlary bilen kärendä goýlan arassa maýa goýumlarynyň arasyndaky tapawutdyr.

Kärendäniň möhletiniň başlanmagy – kärendeçiniň kärendäniň meselesi bolup duran aktiwi özüniň peýdalanmaga bolan hukugyny durmuşa geçirmäge mümkinçilik alýan senesi. Bu kärendäniň ilkibaşda ykrar edilen (ýagny, kärende bilen baglanyşykly degişli aktiwleriň, borçnamalaryň, girdejileriň we çykdajylaryň ykrar edilen) senesidir.

Kärendäniň möhleti – kärendeçiniň aktiwi kärendä almak barada şertnamany baglaşan döwründe, şeýle hem kärendeçiniň goşmaça töleg tölemek bilen ýa-da tölemezden kärendäniň şertlerine laýyklykda, aktiwiň kärendesini uzaltmaga hukugy bolan goşmaça döwürlerde möhletinden öň bes edilmäge degişli bolmadyk möhlet, kärendäniň başynda kärendeçi şu hukugy durmuşa geçirer diýip esasly hasap etmek mümkin bolsa.

KÄRENDÄNI TOPARA BÖLMEK

6. Kärende, eger onuň çäklerinde eýeçilik hukugyna mahsus bolan ähli töwekgelçilikleri we bähbitleri bermek bolup geçýän bolsa, maliýe kärendesi hökmünde topara bölünýär.

7. Kärende, eger onuň çäklerinde eýeçilik hukugyna mahsus bolan ähli töwekgelçilikleri we bähbitleri bermek bolup geçmeýän bolsa, amal kärendesi hökmünde topara bölünýär.

8. Kärendäniň maliýe ýa-da amal kärendesi hökmünde topara bölünmegi şertnamanyň görnüşine däl-de, amalyň mazmunyna baglydyr. Aşakda aýratynlykda ýa-da bilelikde kärendäniň maliýe kärendesi hökmünde kesgitlenmegine getirýän ýagdaýlaryň mysallary görkezilýär:

a) kärende möhletiniň tamamlanýan wagtynda aktiwe bolan eýeçilik hukugynyň kärendeçä geçýän ýagdaýy;

b) kärendeçiniň kärendä alynýan aktiwi bu hukugyň amala aşyrylýan senesindäki ýagdaýa görä adalatly gymmatyndan ep-esli pes bolar diýlip garaşylýan baha boýunça satyn almagy hukugynyň bar bolan we kärendäniň başlanýan senesindäki ýagdaýa görä bu hukugyň peýdalanyljakdygyna esasly ynamyň bolýan ýagdaýy;

ç) eýeçilik hukugy berilmeýän hem bolsa, kärende möhletiniň aktiwiň ykdysady babatda hyzmat edýän möhletiniň ep-esli bölegini tutýan ýagdaýy;

d) kärendäniň başlanýan senesindäki ýagdaýa görä iň pes kärende tölegleriniň getirilen gymmaty kärendä alnan aktiwiň adalatly gymmatyna golaý bolan ýagdaýy;

e) kärendä alynýan aktiwleriň ýöriteleşdirilen häsiýeti bolup, diňe kärendeçiniň olary düýpli modifikasiýa etmezden ulanyp bilýän ýagdaýy.

9. Aşakda olaryň aýratynlykda ýa-da bilelikde bolmagy kärendäniň maliýe kärendesi hökmünde topara bölünmegine getirip biljek alamatlar görkezilýär:

a) kärendeçi tarapyndan kärendäniň möhletinden öň bes edilen ýagdaýynda kärendä berijiniň şunuň ýaly bes edilme bilen baglanyşykly ähli ýitgileri kärendeçiniň üstüne düşýär;

b) kärende möhletiniň ahyrynda aktiwiň ýatyryş gymmatynyň üýtgemeginden alynýan gaýry girdejileri ýa-da ýitgileri kärendeçi alýar (mysal üçin, kärende möhletiniň ahyrynda satmakdan gelip gowuşýan serişdeleriň uly bölegine deň bolan, kärende töleginiň ýeňillikleri görnüşinde);

ç) kärendeçiniň kärendäni uzaltmak mümkinçiligi bar, üstesine-de uzaldylýan döwürdäki kärende tölegleri bazar bahalaryndan ep-esli pes bolar.

10. Şu standartyň 8-nji we 9-njy bölümlerinde sanalyp geçilen mysallar we alamatlar gutarnykly bolup durmaýar. Eger haýsydyr bir başga alamatlar boýunça kärendäniň çäklerinde eýeçilik hukugyna mahsus bolan ähli töwekgelçilikleriň we peýdalaryň berilmeginiň bolup geçmeýändigi aýdyň bolsa, onda kärende amal kärendesi hökmünde ykrar edilýär. Mysal üçin, şunuň ýaly ýagdaý, eger kärende möhletiniň ahyrynda aktiwe bolan eýeçilik hukugy onuň adalatly gymmatyna deň bolan kesgitlenmedik tölegi tölemek bilen geçýän wagtynda ýa-da eger aktiwe eýeçilik etmek bilen baglanyşykly ähli töwekgelçilikleriň we peýdalaryň kärendeçä geçmegini mümkin edýän şertli kärende tölegi bolanda ýüze çykyp biler.

11. Kärendäni topara bölmek kärendäniň başlanýan senesindäki ýagdaýa görä geçirilýär we kärende möhletiniň dowamynda üýtgedilmeýär, kärendeçiniň hem-de kärendä berijiniň kärendäniň şertlerini üýtgetmegi (onuň möhletini uzaltmakdan başga) ylalaşýan ýagdaýlary muňa girmeýär, şeýle ýagdaýlarda kärendäniň topara bölünişine gaýtadan seredilmelidir.

12. Ýer bölekleriniň we binalaryň kärendesi beýleki aktiwleriň kärendesinde peýdalanylýan ölçegleriň esasynda amal ýa-da maliýe kärendesi hökmünde topara bölünýär. Emma ýer bölekleri üçin adatça, ykdysady babatda hyzmat edýän möhletiniň çäklendirilmezligi häsiýetlidir we eger-de, kärende möhletiniň ahyrynda aktiwiň kärendeçiniň eýeçiligine geçmegine garaşylmaýan bolsa, onda kärendeçi aktiwe eýeçilik etmek bilen baglanyşykly ähli töwekgelçilikleri we peýdalary öz üstüne kabul edip almaýar we şeýle ýagdaýda ýer böleginiň kärendesi amal kärendesi hasap edilýär.

MALIÝE KÄRENDESINI HASABA ALMAK

Kärendeçileriň maliýe hasabatlarynda maliýe kärendesini görkezmek

13. Kärende möhletiniň başlanýan wagtynda kärendeçiler özleriniň maliýe hasabatlylygynda maliýe kärendesini kärendä alynýan emlägiň adalatly

gymmatyna ýa-da iň pes kärende tölegleriniň diskontirlenen gymmatyna deň bolan möçberde, bu ululyklaryň haýsy pes bolsa, aktiwler we borçnamalar hökmünde ykrar etmäge borçlydyrlar, olaryň her biriniň ululygy kärende kabul edilende kesgitlenilýär. Iň pes kärende tölegleriniň diskontirlenen gymmaty hasaplananda kärendä goýlan göterim möçberi diskontirlenýän möçber bolup durýar.

14. Kärendeçiniň ilkibaşky islendik göni harajatlary (kärende şertnamasyny ara alyp maslahatlaşmak we ony baglaşmak işine gönüden-göni degişli bolan goşmaça çykdajylar) aktiw hökmünde ykrar edilen pul möçberine goşulýar.

15. Kärendeçi kärende tölegini maliýe çykdajylaryna we tölenmedik borçnamany azaldýan pul möçberine bölmelidir. Maliýe çykdajylary kärendeçi tarapyndan borçnamanyň galyndysynyň göterim möçberi ol döwürden bu döwre üýtgewsiz galar ýaly görnüşde kärendäniň her bir döwrüne degişli edilmelidir. Kärendeçi şertli kärende töleglerini olaryň ýüze çykan döwürlerinde çykdajylara degişli etmelidir.

16. Maliýe çykdajylaryny kärende möhletiniň dowamynda döwürlere degişli etmek üçin kärendeçi hasaplamalary ýönekeýleşdirmek üçin takmynlygyň ol ýa-da beýleki görnüşini peýdalanyp biler.

17. Kärendeçi maliýe kärendesi şertnamasy boýunça saklanylýan aktiwden "Esasy serişdeler" MHMS-na laýyklykda ulanyş tutumyny almalydyr. Eger-de kärende möhletiniň ahyrynda kärendeçiniň eýeçilik hukugyny aljakdygyna esasly ynam ýok bolsa, onda aktiwden iň az möhletiň, ýagny, kärende möhletiniň we peýdaly ulanylýan möhletiniň haýsy az bolsa, şonuň dowamynda ulanyş tutumy doly alynmalydyr.

Kärendä berijileriň maliýe hasabatlarynda maliýe kärendesini görkezmek

18. Kärendä berijiler maliýe kärendesinde bolýan aktiwleri özleriniň maliýe hasabatynda ykrar etmelidirler we olary kärendä goýlan arassa maýa goýumynyň möçberinde debitor algy hökmünde görkezmelidirler (bu pul möçberi kärende şertnamasynda görkezilen göterim möçberi boýunça diskontirlenen, kärendä goýlan jemi maýa goýum bolup durýar).

19. Maliýe kärendesi ýagdaýynda kärendä beriji tarapyndan eýeçilik etmek bilen baglanyşykly ähli töwekgelçilikleriň we peýdalaryň köp bölegi berilýär we şeýlelikde, alynmaga degişli kärende tölegleri boýunça bergi kärendä beriji tarapyndan berginiň esasy pul möçberiniň öwezini dolmak we kärendä berijiniň maýa goýumlarynyň öwezini dolmak we hyzmatlaryna hak-heşdek tölemek üçin maliýe girdejisi hökmünde görkezilýär.

20. Maliýe girdejisini ykrar etmek kärendä berijiniň maliýe kärendesine goýan üzülmedik arassa maýa goýumlary üçin peýdanyň yzygiderli döwürleýin kadasyny görkezýän grafige esaslanmalydyr.

AMAL KÄRENDESINI HASABA ALMAK

Kärendeçileriň maliýe hasabatlarynda amal kärendesini görkezmek

21. Kärendeçi kärende töleglerini (ätiýaçlandyrmak ýa-da hyzmat etmek ýaly hyzmatlar üçin harajatlardan başga) tölegler başga esasda geçirilýän hem bolsa, gönümel esasda çykdajy hökmünde ykrar edýär, başga bir ulgamlaýyn esasyň peýdalanyjy tarapyndan peýda almagyň wagtlaýyn grafiginiň gowy görkezilmegini üpjün edýän ýagdaýlary muňa girmeýär.

Kärendä berijileriň maliýe hasabatlarynda amal kärendesini görkezmek

22. Kärendä beriji balansda amal kärendesine berlen aktiwleri şeýle amallaryň häsiýetine laýyklykda görkezýär.

23. Kärendä beriji kärendeden alnan girdejini (ätiýaçlandyrmak ýa-da hyzmat etmek ýaly hyzmatlary etmekden gelip gowşanlardan başga) tölegler başga esasda gelip gowuşýan hem bolsa, döwrüň dowamynda gönümel esasda ykrar edýär, başga bir ulgamlaýyn esasyň kärendä berlen aktiwden gelýän peýdany almagyň azalmagynyň wagtlaýyn grafiginiň gowy görkezilmegini üpjün edýän ýagdaýlary muňa girmeýär.

24. Kärendä beriji kärende girdejisi alnanda çekilen harajatlary, şol sanda ulanyş tutumyny hem çykdajy hökmünde ykrar edýär.

25. Amal kärendesi boýunça gepleşikler alnyp barlanda we şertnama baglaşylanda çekilen ilkibaşky ähli göni harajatlar kärende beriji tarapyndan kärendä berlen aktiwiň balans gymmatyna goşulýar we kärende girdejisiniň ykrar edilişi ýaly esasda kärende möhletiniň dowamynda çykdajy hökmünde ykrar edilýär.

26. Kärendä berlen, ulanyş tutumy alynýan aktiwler boýunça ulanyş tutumyny hasaplap ýazmak syýasaty kärendä berijiniň şuňa meňzeş aktiwler üçin kadaly ulanyş tutumyny almak syýasatyna laýyk gelmelidir, ulanyş tutumy bolsa "Esasy serişdeler" MHMS-na laýyklykda hasaplanmalydyr.

27. Kärendä beriji hökmünde çykyş edýän önüm öndürijiler ýa-da dillerler amal kärendesi şertnamasy baglaşylanda ýerlemekden gelýän peýdany onuň ýerlemäge ekwiwalent däldigi sebäpli ykrar etmeýärler.

GAÝDYMLAÝYN KÄRENDE ARKALY ÝERLEMEK AMALY

28. Gaýdymlaýyn kärende arkaly ýerlemek amaly ony soňundan yzyna kärendesine almak bilen ýerlemegi göz öňünde tutýar. Kärende tölegleri we satuw bahasy adatça, özara baglanyşykly bolýar, sebäbi olar bir toplumda ara alnyp maslahatlaşylýar. Gaýdymlaýyn kärende arkaly ýerlemek amallaryny hasaba almagyň tertibi kärendäniň görnüşine baglydyr.

Maliýe kärendesine alyp barýan gaýdymlaýyn kärende arkaly ýerlemek amaly

29. Eger-de gaýdymlaýyn kärende arkaly ýerlemek amaly maliýe kärendesine getirýän bolsa, onda ýerlemekden alynýan girdejiniň balans gymmatyndan ýokary gelýän möçberi satyjy-kärendeçi tarapyndan haýal etmän çykdajy hökmünde ykrar edilmeýär. Onuň ýerine satyjy-kärendeçi şeýle ýokary gelen möçberiň ykrar edilmegini soňa süýşürmelidir we kärende möhletiniň dowamynda ondan ulanyş tutumyny almalydyr.

Amal kärendesine alyp barýan gaýdymlaýyn kärende arkaly ýerlemek amaly

30. Eger-de gaýdymlaýyn kärende arkaly ýerlemek amaly amal kärendesine getirýän bolsa we amalyň adalatly gymmaty boýunça amala aşyryljakdygy aýdyň bolsa, onda ýüze çykýan peýda ýa-da ýitgi satyjy-kärendeçi tarapyndan haýal etmän ykrar edilýär. Eger ýerlenilýän baha adalatly gymmatdan pes bolsa, onda ýüze çykan islendik peýda ýa-da ýitgi haýal etmän ykrar edilmelidir, ýitginiň öweziniň bazar bahalaryndan pes baha boýunça geljekki kärende tölegleri bilen dolunýan ýagdaýlary muňa girmeýär. Şeýle ýagdaýlarda satyjy-kärendeçi şunuň ýaly ýitgini soňa süýşürmelidir we ondan aktiwiň peýdalanylmagy göz öňünde tutulýan döwrüniň dowamynda kärende tölegleriniň möçberine barabarlykda ulanyş tutumyny almalydyr. Eger ýerlenilýän baha adalatly gymmatdan ýokary bolsa, satyjy-kärendeçi adalatly gymmatdan ýokary gelýän möçberi soňa süýşürmelidir we aktiwi peýdalanmagyň göz öňünde tutulýan döwrüniň dowamynda ondan ulanyş tutumyny almalydyr.

KÄRENDEÇINIŇ MALIÝE HASABATLYLYGYNA DEGIŞLI AÇYLMALAR

31. Kärendeçiler maliýe kärendesi şertnamalary boýunça şu maglumatlary açmalydyrlar:

a) aktiwleriň her bir görnüşi boýunça hasabat döwrüniň ahyryndaky ýagdaýa görä arassa balans gymmatyny;

b) geljekki hasabat döwrüniň ahyryndaky ýagdaýa görä geljekki kärende tölegleriniň umumy möçberini;

ç) çykdajy hökmünde ykrar edilen şertli kärende töleglerini;

d) kärendeçi tarapyndan baglaşylan kärende şertnamalarynyň umumy beýanyny, şu maglumatlary goşmak bilen, ýöne olar bilen çäklenmezden:

tölenmäge degişli şertli kärende töleginiň möçberini kesgitlemek üçin peýdalanylýan esasy;

kärende şertnamasyny dikeltmek ýa-da aktiwi satyn almak mümkinçiliginiň bardygyny we şertlerini hem-de üýtgäp durýan bahalar baradaky şertleşikleri; we

kärende şertnamalarynda bellenen, diwidendler, goşmaça karzlar we mundan soňky kärende babatynda çäklendirmeler ýaly çäklendirmeleri.

32. Kärendeçiler amal kärendesi şertnamalary boýunça şu maglumatlary açýarlar:

a) möhletinden öň bes etmek hukugy bolmadyk amal kärendesi şertnamalary boýunça geljekki her bir döwür üçin, geljekki kärende tölegleriniň umumy möçberini;

b) çykdajy hökmünde ykrar edilen kärende boýunça tölegleri;

ç) kärendeçi tarapyndan baglaşylan degerli kärende şertnamalarynyň umumy beýanyny, şu maglumatlary goşmak bilen, ýöne olar bilen çäklenmezden:

tölenmäge degişli şertli kärende töleginiň möçberini kesgitlemek üçin peýdalanylýan esasy;

kärende şertnamasyny dikeltmek ýa-da aktiwi satyn almak mümkinçiliginiň bardygyny we şertlerini hem-de üýtgäp durýan bahalar baradaky şertleşikleri; we

kärende şertnamalarynda bellenen, diwidendler, goşmaça karzlar we mundan soňky kärende babatynda çäklendirmeler ýaly çäklendirmeleri.

KÄRENDÄ BERIJINIŇ MALIÝE HASABATLYLYGYNA DEGIŞLI AÇYLMALAR

33. Kärendä berijiler maliýe kärendesi şertnamalary boýunça şu maglumatlary açmalydyrlar:

a) hasabat senesindäki ýagdaýa görä kärendä goýlan jemi maýa goýumynyň pul möçberi bilen hasabat senesindäki ýagdaýa görä iň pes kärende tölegleri boýunça debitor algysynyň diskontirlenen gymmatynyň arasyndaky deňeşdirmäni;

b) alynmadyk maliýe girdejisini;

ç) kärendä beriji tarapyndan baglaşylan degerli kärende şertnamalarynyň umumy beýanyny.

34. Kärendä berijiler amal kärendesi şertnamalary boýunça şu maglumatlary açýarlar:

a) möhletinden öň bes etmek hukugy bolmadyk amal kärendesi şertnamalary boýunça geljekki kärende tölegleriniň jebislendirilen, şeýle hem her bir döwür üçin aýratynlykda umumy möçberini;

b) girdeji hökmünde ykrar edilen şertli kärende tölegleriniň umumy möçberini;

ç) kärendä beriji tarapyndan baglaşylan degerli kärende şertnamalarynyň umumy beýanyny.

GÜÝJE GIRÝÄN SENESI

35. Maliýe hasabatlylygynyň şu standarty 2013-nji ýylyň 1-nji ýanwaryndan güýje girýär.

Goşundy

Şu standart maliýe hasabatlylygynyň halkara standarty 17 "Kärende" (IAS 2009) laýyklykda işlenip taýýarlandy, şu aşakdakylardan başgasy:

käbir bölümlere olaryň has-da düşnükli bolmagy üçin düzediş girizildi;

maliýe kärendesi şertnamalary boýunça kepillendirilen we kepillendirilmedik ýatyryş gymmatyny ykrar etmäge we oňa baha bermäge degişli düzgünler aýryldy;

onuň kärende şertnamasynda kesgitlenilmedik ýagdaýynda, göterim möçberini (karz alnan maýanyň ösýän göterim möçberi) kesgitlemäge degişli düzgünler aýryldy;

şertli kärende tölegine degişli düzgünler aýryldy;

ýatyrylmadyk kärendä degişli düzgünler aýryldy;

ýokarda görkezilen aýyrmalar bilen baglanyşykly, maglumatlary açmaga bildirilýän käbir talaplar aýryldy.